

«Ξεφυλλίζοντας εφημερίδες της εκατονταετίας 1912-2012».

Με αφορμή δημοσιεύματα σχετικά με τη Σιάτιστα
θυμάμαι-μαθαίνω-προβληματίζομαι.

8^η σειρά δημοσιευμάτων

Ο Φίλιππος Ζυγούρης στο έργο του **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής** (σελ.224) σημειώνει:

«Ο ναός του Αγίου Νικολάου είναι νεότερος. Έχει εγκαινιασθεί στα 1937. Ιστορήθη με έξοδα του Μιχαήλ Κουκουλίδου και εξωραϊσθη με τη συνδρομή των κατοίκων, είναι κτισμένος στην τοποθεσία που ήταν κτισμένος ο αρχαίος (παλαιός) ναός, ο οποίος όχι μόνον ήταν ετοιμόρροπος, αλλά και μικρός και οι κάτοικοι της Γεράνειας αναγκάζονταν να εκκλησιάζονται σε δυο εκκλησίες, στην Αγία Παρασκευή και στους Αγίους Ταξιάρχας, που τους επιβάρυνε με διπλά έξοδα, και για να αποφύγουν αυτό αποφάσισαν να κτίσουν τον Άγιο Νικόλαο εκ βάθρων, που είχε αρκετό χώρο, ώστε μπορούσαν να τον κτίσουν με μεγαλύτερες διαστάσεις και να τους επιτρέπει να εκκλησιάζονται σε μια πλέον εκκλησιά. Έτσι ανοικοδομήθηκε ο κομψός και καλλιμορφος νέος ναός, [ρυθμού Ελληνορωμαϊκού], με εμβαδόν 450 τετραγωνικά μέτρα, του οποίου αρχιτέκτων ήταν ο Εμμ. Μάλαμας.»

Στις εφημερίδες της εποχής διαβάζουμε:

Στο **ΣΚΡΙΠ** της 20^{ης} Αυγούστου 1926

ΕΚ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ **Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου**

ΣΙΑΤΙΣΤΑ, Αύγουστος- Με πολλήν ανακούφισιν και εξαιρετικήν χαράν ήκουσεν όλη η Σιάτιστα την ευχάριστον είδησιν της αποστολής εξ Αμερικής χιλίων πεντακοσίων (1500) δολλαρίων, ως πρώτην δόσιν διά την ανέγερσιν της Εκκλησίας του Αγίου Νικολάου εις την Γεράνεια.

Ήτο πλέον καιρός ν' απαλλαγή και η πολύ πολύ αξία διά κάθε καλόν συνοικία αυτή της Σιατίστης από μίαν αληθινά ανοικονόμητον ανάγκην του εκκλησιασμού, η οποία τόσον εταλαιπώρησε τους ευσεβείς αυτούς κατοίκους. Η εκκλησία διά τον Γερανειώτην είναι το μόνον δημόσιον εντευκτήριον, αυτή και θέατρον αυτή και καφενεϊόν, αυτή και αίθουσα διαλέξεων κ.λπ. λοιπόν, να μη είναι και αυτή σχετικώς αρτία από υγιεινής τουλάχιστον απόψεως;

Ήδη χάρις εις την άοκνον ενέργειαν τον αληθινόν ζήλον και τον ενθουσιασμόν τριών παιδιών της του κ. Ιωάννου Πέκκου ως Προέδρου, Παναγή Ζάβαλη ως Ταμίου και Κωνσταντίνου Λιούταρη ως Γραμματέως της επιτροπής που εξελέγη εις την Αμερικνήν διά την συλλογήν εράνων υπέρ της ανεγέρσεως του ναού του Αγίου Νικολάου χρεωστέι η Γεράνεια την αρχήν της πραγματοποιήσεως ενός άκρως δικαιολογημένου πόθου της, δι' αυτό και κάθε εκδήλωσις ευγνωμοσύνης και ευχαριστήσεως της Σιατίστης στρέφεται κατ' αρχήν εις αυτούς και έπειτα εις όλους τους αληθινούς πατριώτας της Σαλαμάγκας, οι οποίοι με πολλήν προθυμίαν εβοήθησαν την επιτροπήν εις το έργον της.

Τέλος είναι πεποίθησις αδιάσειστος όλων μας ότι και οι πατριώται των λοιπών μερών της Αμερικκής, Νέας Υόρκης, Μπούφαλο, Μάντσεστερ, Λούελμας κ.λπ. δεν θα θελήσουν να φανούν κατώτεροι εις τα θρησκευτικά των αισθήματα από τους εν Σαλαμάγκα, αλλά θα ακολουθήσουν το παράδειγμά των, διά να δείξουν πως και αυτοί με τον ίδιον ενθουσιασμόν και την ιδίαν εσωτερικήν ευλάβειαν προσέρχονται να θυσιάσουν εις το άγαλμα της θεάς ευσεβείας «ού γάρ ευσέβεια συνθήσκει βροτοῖς· κἄν ζῶσι κἄν θάνωσιν οὐκ ἀπόλλυται».

P.

και στη **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** της 30^{ης} Ιουλίου 1927

MAKEDONIA
 Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
 30 ΙΟΥΛΙΟΥ 1927

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΙΑΤΙΣΤΑΝ
ΑΝΕΓΕΡΣΙΣ ΝΑΟΥ

ΣΙΑΤΙΣΤΑ 28 του ανταποκριτού μας).— Οι κάτοικοι της κάτω συνοικίας μας (Γερανείας) εν τη επιθυμία των όπως αποκτήσουν Ιερόν Ναόν αρκετά ευρύχωρον, ίνα δύνανται πάντες να παρακολουθούν τας θρησκευτικές τελετάς

«αμ-φτέριο»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΙΑΤΙΣΤΑΝ
ΑΝΕΓΕΡΣΙΣ ΝΑΟΥ

ΣΙΑΤΙΣΤΑ 28 του ανταποκριτού μας). – Οι κάτοικοι της κάτω συνοικίας μας (Γερανείας) εν τη επιθυμία των όπως αποκτήσουν Ιερόν Ναόν αρκετά ευρύχωρον, ίνα δύνανται πάντες να παρακολουθούν τας θρησκευτικές τελετάς

πάντοτε και ιδίως κατά τας πανηγύρεις και μεγάλας εορτάς, δι' εράνων και δι' ενεργειών των προς τους εν Αμερική εγκατεστημένους Σιατιστινούς, κατώρθωσαν να συλλέξουν αρκετόν χρηματικόν ποσόν και προ ημερών να καταθέσουν τον θεμέλιον λίθον της ανεγέρσεως του Ιερού Ναού του Αγίου Νικολάου και ούτω η ιερά των αὐτῆ επιθυμία να λάβη σάρκα και οστά.

Ἡ τελετή της καταθέσεως του θεμελίου λίθου ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος την παρελθούσαν Κυριακὴν.

Μετὰ την ἀπόλυσιν της θείας λειτουργίας ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Αγαθάγγελος συνοδευόμενος ὑπὸ των κληρικῶν και πλήθος θεοσεβεστάτου κόσμου και των δύο συνοικιῶν μας, κατηθύνθη εἰς τον τόπον της ανεγέρσεως και κατόπιν αγιασμοῦ ἔθεσε τον θεμέλιον λίθον, ἐξάρας δι' ωραίου λόγου το ιερόν της τελετῆς και πλέξας το ἐγκώμιον των φιλοθρήσκων εν Αμερική Σιατιστινῶν, οἵτινες ἐσπευσαν ολοπροθύμως να προσφέρουν τον ὀβολόν των διὰ τον ιερόν τούτον σκοπόν. Εἶτα ο διευθυντής του Δημ. Σχολείου Γερανείας κ. Αποστόλου ἀνέπτυξε την χαράν ἣν αισθάνονται οι κάτοικοι, βλέποντας ὅτι ο ιερός των πόθος περί ἀποκτήσεως ευρυχώρου ναοῦ γίνεται πραγματικότης και ἔκαμε εὐφημον μνηϊάν των ὀνομάτων των συνδρομητῶν προς ἀνέγερσιν του Ναοῦ και ιδίως του μοναχοῦ Καλλινίκου, του μεγάλου ευεργέτου του Ναοῦ κ. Δούκα Σαχίνη και των εν Αμερική θεοσεβεστάτων Σιατιστιῶν.

Ἡ ἐπὶ της ανεγέρσεως ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ πρόσωπα ἐντιμώτατα και δραστηριώτατα και εἴμεθα πλέον ἢ υπερβέβαιοι ὅτι χάρις εἰς τας δραστηρίας ενεργείας τούτων ο ναός θα γίνῃ μεγαλοπρεπέστατος.

.....

«Ἐεφτέρη»

Κυριακὴ, λοιπόν, 24 Ἰουλίου 1927 θεμελιώθηκε ο ιερός ναός του Αγίου Νικολάου στη Γεράνεια.

Τα απαιτούμενα χρηματικά ποσὰ προσφέρθηκαν, ὅπως στα περισσότερα Δημόσια κτίρια της Σιάτιστας, ἀπὸ συμπατριώτες μας. Ἀνάμεσά τους οι ξενιτεμένοι στις ΗΠΑ Σιατιστινοί, ο καλόγερος Καλλίνικος και ο Δούκας Α. Σαχίνης.

Ο **μοναχός Καλλίνικος** γεννήθηκε στη Σιάτιστα το 1848. Ζούσε σε ἓνα κελί του Αγίου Νικάνορα. Ἦταν γεωργός και κτηνοτρόφος. Πούλησε χωράφι και μέρος ἀπὸ τα πρόβατά του και τις 30.000 δραχμῆς που εἰσέπραξε τις ἔδωσε για την ἀνέγερση του Αγίου Νικολάου, που τότε θεμελιωνόταν. Πολλοί Σιατιστινοί τον θυμούνται ἀπὸ τη βρῦση στην «Ἄνω Τσιποτούρα», ὑπάρχει και σήμερα, και ἀπὸ τη θεραπεία που τους πρόσφερε σε κατάγματα και διαστρέμματα των οστῶν. Πέθανε το 1928.

Ο **Δούκας Αποστόλου Σαχίνης** ἦταν καπνέμπορος/καπνοβιομήχανος και ἀναπληρωτὴς πρόξενος της Ελλάδας στο Ἀμβούργο, στο ὁποῖο ζούσε ἀπὸ το 1920. Χρηματοδότησε και την ἔκδοση της **Ἱστορίας της Σιατίστης** του Ι. Αποστόλου.

Αρχιτέκτονας του ναού ήταν ο **Μάλαμας Εμμανουήλ του Κωνσταντίνου**. Γεννήθηκε στη Σιάτιστα το έτος 1887 και φοίτησε στο Τραμπάντζειο Γυμνάσιο. Το 1907 γράφτηκε στο Πολυτεχνείο Κωνσταντινουπόλεως και σπούδασε αρχιτέκτονας - πολιτικός μηχανικός. Τέλειωσε με άριστα τις σπουδές του το 1911. Το 1912 ήρθε οικειοθελώς στην Αθήνα και κατετάγη ως εθελοντής στον Ελληνικό στρατό. Διακρίθηκε στους Βαλκανικούς πολέμους. Έλαβε μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, διακρίθηκε στο Μακεδονικό Μέτωπο 1916-1918. Κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής εκστρατείας τραυματίστηκε δυο φορές.

Μετά το τέλος του πολέμου παντρεύτηκε κι εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Θεσσαλονίκη. Ασχολήθηκε με την ανοικοδόμηση της πόλης και την κατασκευή έργων εποικισμού για τη στέγαση των προσφύγων. Πέθανε το 1974 στη Θεσ/νίκη.

Βιβλιογραφία-πηγές:

- **Σιατιστέων Μνήμη**, Λεύκωμα του Συλλόγου Σιατιστέων Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1972. Τυπογραφείον Αφών Αλτιντζή Ο.Ε.
- **Επιφανείς Μακεδόνες εν τη Ξένη**, άρθρο στο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1934 .
- Οι πληροφορίες για τον Ε. Μάλαμα είναι από το άρθρο του **κ. Γεωργίου Μπόντα** στην εφημερίδα **ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ** στις 12 Δεκεμβρίου 1997, αναδημοσιεύτηκε στο <http://www.siatistanews.gr>.
- Ζυγούρης Φίλιππος, **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής**, επιμέλεια Θεοδώρα Ζωγράφου-Βώρου ιδ. έκδοση, Σιάτιστα 2010.

Οι φωτογραφίες των αποσπασμάτων των εφημερίδων προέρχονται από το διαδικτυακό τόπο: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Εφημερίδων και Περιοδικού τύπου <http://www.nlg.gr/digitalnewspapers/ns/main.html> (*)

Πίνακας δημοσιευμάτων

2η ανάρτηση 17/12/2012